

Oponentský posudek na bakalářskou práci Natalije Něudačiny
Autorský styl v animovaných filmech Alexandra Petrova

Ve své bakalářské práci provedla Natalija Něudačina systematický rozbor filmové tvorby významného ruského režiséra Alexandra Petrova. Stanovila si cíl pojmenovat a charakterizovat autorskou jedinečnost jeho stylu. Pět animovaných filmů podrobila neoformalistické analýze v soustředění na narativní a stylistické prostředky. Zvolila si bezpochyby náročnou látku vzhledem k Petrovově výtvarné a animační technice i sofistikovanosti jeho umělecké artikulace. Je proto třeba hned zkraje ocenit poctivost a důkladnost autorčina úsilí.

V teoretické části nejprve uvádí názorný výklad analytické metody podle D. Bordwella a Ch. Thompson, možná až příliš explicitně a didakticky. Při četbě této bakalářky, s čerstvými zážitky z filmů, jsem v pronikavých analýzách oceňovala jejich intelektuální zdatnost, ale také citlivost a múzičnost autorčiny vnímavosti. V rámci díla A. Petrova jí neuniklo nic podstatného, ale ani zdánlivě okrajové drobnosti a finesy, které dotvářely evokaci tvůrcova výtvarného, potažmo filmového světa. Něudačina, patřičně vybavena znalostmi z tradičních ruských reálií, literatury a zejména malířství, skládá v narůstajícím řetězci analýz jednotlivých výrazových složek komplexní stylotvornou mozaiku. Nejpůsobivější pasáží je komparace filmového obrazu ve vybraných scénách s konkrétními malířskými plátny, na nichž jsou demonstrovány viditelné inspirace a nápadné kompoziční či figurativní analogie. K tomu, aby pochopila tvůrčí záměry a jejich zkonkrétnění v Petrovových filmech, pronikla autorka i do složitého realizačního procesu a animačních technik, v nichž se suverénně orientuje.

Moje oponentská poznámka (nikoli výhrada) se netýká práce samotné, nýbrž obecně uznávané metody, její dvojsečnosti a limitů při rozboru uměleckého díla. Autorka si byla vědoma, že u díla A. Petrova s takovou obrazotvorností, metaforikou a myšlenkovou i citovou hloubkou nestačí pouze systémově rozebrat formu a výraz. Něudačina, a v tom se zúročuje kvalita její práce, vkládá průběžně i do analytických kapitol (o obrazu, střihu, zvuku, postavách) dílčí prvky interpretace. Není pochyb, že neoformalistickou analýzu ovládá, mohla si tudíž dovolit aplikovat ji i na animované filmy, což není zcela běžné. Tendence metodicky dokazovat, dovysvětlovat používané analytické „nástroje“ jí sice napomáhá přehledně strukturovat práci, ale občas narušuje její vytříbený pisatelský styl. Domnívám se, že odborný potenciál N. Něudačiny by ještě lépe vynikl, kdyby teoretická partie byla oproštěna od těchto instrumentálních „ruchů“ a doplněna o samostatnou interpretační kapitolu, k níž má v textu zdárně nakročeno.

V mírně uspěchaném závěru, kdy jsou zopakována již dříve uvedená fakta a tvrzení (v parafrázích a slovesném převedení do plurálu), jsem očekávala pronikavější syntézu. Finální část by si zasloužila také pečlivější textovou redakci, která je jinak v práci zřejmá. Na konci postrádám jako nezbytný appendix k odborné práci kompletní režisérovu filmografii s údaji. Zajímalo by mě ještě, proč autorka pominula Petrovův krátký pitoreskní skeč „Ještě jednou“, v němž se objevují zřetelné stopy obrazové inspirace Chagallovými obrazy a jejich poetikou. O ní mi chybí aspoň zmínka v podkapitole věnované pohybu postav.

Mám-li tuto bakalářskou práci celkově zhodnotit, nejenže splnila požadované standardní požadavky, ale výrazně je přesáhla. Autorka prokázala obdivuhodné dispozice v postižení vizuality v oblasti animované tvorby a její filmové specifičnosti.

Bakalářskou práci Natalije Něudačiny doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.